

Проте, міжнародні кредити використовуються для вилучення прибутків в країнах-постачальників, адже щорічні платежі по поверненню позик за відсотками часто перевищують розмір чистого прибутку суспільства, що негативно впливає на джерело формування накопичень в країнах-боржниках.

За допомогою міжнародних кредитів іноземні монополії закріплюють економічне і політичне панування вигідних їм режимів.

Міжнародні кредити посилюють диспропорції суспільного відтворення, полегшує розвиток найбільш прибуткових галузей та затримує розвиток галузей, в які не залучається іноземний капітал; адже він є важелем спекуляцій та фактором загострення економічних та валютних криз. Монополії активно використовують кредит для придбання джерел сировини, розширення ринку збуту.

Список використаної літератури:

1. Александрова М.М., Маслова С.О. Гроші. Фінанси. Кредит. Навчально-метод. посібн., 2-ге видан., перероб. і допов. – К.: ЦУЛ. - 2002 р.
2. Баринець С.Я. Міжнародні фінансово-валютні відносини. – К.: Знання, 1999 р.
3. Катасов В.Ю., Морозов Д.С. Проектное финансирование организации, управление риском, страхование – М.: 2000 р.
4. Івасів Б.С. та ін. Гроші і кредит. – К.: ЦУЛ, 1999 р.
5. Козик В.В. та ін. Міжнародні економічні відносини: Навч. посібн., 3-те видання, перероб. і допов. – К.: Знання-Прес, 2002 р.
6. Філіпенко А.С. та ін. Міжнародні валютно-кредитні відносини. – К.: Либідь, 1997 р.
7. Сухарський В.С. Управління зовнішньоекономічною діяльністю: теорія, методологія, практика. Курс лекцій. – Тернопіль: Астон, 2001 р.
8. Сухарський В.С. Оцядно-банківська справа. Підручник. – Тернопіль: Астон, 2003 р.
9. Сухарський В.С. та ін. Менеджмент зовнішньоекономічної діяльності. Теорія, методологія, практика: Навч. посібн. – Тернопіль: Астон, 2005 р.
10. Сухарський В.С. Зовнішньоекономічна діяльність: організаційна теорія, практика, управління. Навч. посібник. – Тернопіль: Астон, 2006 р.

Дем'янишин Василь Григорій
канд. екон. наук, доцент

ОСОБЛИВОСТІ ФОРМУВАННЯ ВІТЧИЗНЯНОЇ СИСТЕМИ ОПОДАТКУВАННЯ

Розглянуто механізм формування системи оподаткування, сутність функцій податків, існуючі недоліки та принципи оподаткування. Обґрунтовано окремі підходи до удосконалення концептуальних засад формування вітчизняної системи оподаткування.

Дослідження особливостей формування вітчизняної системи оподаткування має велике значення для фінансової теорії і практики, оскільки його результати можуть дати відповідь на питання стосовно причин неефективного функціонування даної системи, чинників, які впливають на її стан та перспектив розвитку в умовах трансформаційних процесів. Адже українська система оподаткування хоча й забезпечує наповнення дохідної частини бюджету, все-таки відіграє дестабілізуючу роль у суспільстві, негативно впливає на соціально-економічні процеси.

Питання формування та функціонування системи оподаткування в Україні досліджувалися такими вітчизняними вченими, як О. Василик, В. Геєць, С. Данілов, С. Каламбет, А. Крисоватий, І. Луніна, С. Львовчкін, В. Мельник, П. Мельник, С. Онишко, В. Опарін, А. Соколовська, В. Федосов, С. Юрій, Ф. Ярошенко та інші. Окремі питання у зв'язку з підготовкою проекту Податкового кодексу України широко висвітлюються у періодичній літературі.

Однак проблема формування ефективної вітчизняної системи оподаткування загострюється. Відсутні стратегічні підходи до розв'язання даної проблеми, несформовані принципи, які могли б бути закладені у нову систему оподаткування і відповідали інтересам усіх членів суспільства. Цим обумовлені вибір теми дослідження та її актуальність.

Метою статті є оцінка підходів до формування чинної вітчизняної системи оподаткування та розробка окремих пропозицій по її удосконаленню у сучасних умовах.

Теорія оподаткування базується на економічній теорії та вченні про державу. Саме поєднання цих двох начал дають можливість правильно обґрунтовувати соціально-економічний зміст податків, зрозуміти їх необхідність і призначення, сформулювати основні напрями розвитку.

Сучасні теорії оподаткування продовжують розвиватися разом з розвитком економічної науки. Ряд вітчизняних провідних економістів, зокрема В. Андрущенко, О. Василик, А. Соколовська, В. Федосов та інші роблять спроби інтегрувати як класичні, так й неокласичні і кейнсіанські теорії у новий теоретичний напрямок. Ми погоджуємося з теоретичними узагальненнями цих економістів, що податки є обов'язковими платежами, які запроваджуються для утримання державних структур та фінансового забезпечення виконуваних ними функцій.

Будучи елементом фінансових відносин, податки мають ті ж характерні властивості, що й фінанси. Тому можна стверджувати, що податкові відносини – це розподільчі відносини, пов'язані з розподілом і перерозподілом валового внутрішнього продукту. Ці відносини виникають на розподільчій стадії суспільного відтворення, тому не можуть бути елементами ні виробництва, ні обміну, ні споживання.

Розподільчі процеси за допомогою податкових відносин відбуваються у грошовій формі. Тому носієм податків виступають гроші, а не предмети.

Метою розподілу вартості валового внутрішнього продукту за допомогою податків є формування централізованого фонду грошових коштів. Тому кінцевою метою податкових відносин є наповнення державної казни в такому

обсязі, який дав би можливість державі повноцінно і якісно виконувати покладені на неї Конституцією функції.

Податки як елементи розподілу займають особливе місце серед інших елементів і характеризуються такими ознаками:

- відсутністю конкретного еквівалентного обміну та одностороннім рухом вартості від юридичних та фізичних осіб до держави;
- відсутністю цільового призначення;
- соціальними наслідками.

Так, сплата податків абсолютно не пов'язана з обмінними функціями. Сплачувати податки повинен кожен платник за обов'язком, приймаючи таким чином участь у фінансуванні державних видатків. І чим більше державі братиме на себе функцій, тим більшими мають бути податки. Сплачуючи податки до державної казни платник не знає і не повинен знати на які цілі будуть витрачені саме його кошти. Тому кожен платник податків спричиняється своїми коштами до виконання кожної функції державою. Одночасно сплата податків супроводжується зниженням доходів платників. Тому дуже влучно замітив А. Крисоватий, що "для суб'єктів господарювання податок може бути поганим або дуже поганим, оскільки він навіть мінімальний скорочує реальні доходи податкоплатників. Але його сплата є обов'язковою для задоволення суспільних благ, і не залежить від бажання чи волі конкретного платника" [1, 16].

Дуже багато економістів, включаючи окремих народних депутатів, не зовсім правильно розуміють та пояснюють мету оподаткування. Цьому сприяє навіть підхід до формування комітетів Верховної Ради України, що займаються питаннями бюджету (Комітет з бюджету і Комітет з фінансів та банківської діяльності), розділивши питання податків (доходів бюджету) і видатків бюджету між двома різними групами законотворців. У зв'язку з цим окремі спеціалісти, що займаються оподаткуванням, вважають податки кінцевою визначальною метою, самоціллю системи оподаткування. Тому й платники податків скаржаться на непосильний податковий тягар, який спричиняється скороченням економічної активності у країні, а законодавець їх не розуміє, вважаючи, чим більшими податками буде обкладений виробник, тим більше (законотворень) краще зробив для суспільства.

Податки ніколи не були самоціллю держави. Завжди визначальним для держави були державні видатки. Тому і сьогодні відносно податків первинним є видатки бюджету. До тих пір, поки це не зрозуміють ті, хто причетний до податкової політики та податкового механізму, порядку в економічній системі держави не буде.

Зупинимось на механізмі формування системи оподаткування, який мав би використовуватися в Україні в сучасних умовах. Державі доцільно визначитися на перспективу які функції вона буде брати на себе і яку частку валового внутрішнього продукту для цього їй потрібно буде централізувати. Розрахунок такого співвідношення мав би базуватися з врахуванням оптимальних пропорцій, які б максимально балансували інтереси виробників та

інтереси держави. Такі пропорції доцільно визначати не на один рік, а на тривалу перспективу, вносячи до них несуттєві корективи при необхідності.

Визначившись з часткою валового внутрішнього продукту, який потрібно централізувати для виконання своїх функцій, держава мала б продумати який обсяг з цієї частки доцільно централізувати податковим методом, а який – неподатковим.

Встановивши обсяг податкових надходжень, який необхідно мобілізувати до бюджету, державі доцільно визначитися концептуально з таких питань:

- якою має бути форма взаємовідносин між платником податків та державою переважаюча (пряме і непряме оподаткування) і в яких співвідношеннях;

- яким має бути співвідношення між суб'єктами оподаткування, а саме, хто має платити більше податків, а хто – менше і в яких пропорціях: багаті, середні, бідні; юридичні особи, фізичні особи;

- яким має бути співвідношення між об'єктами оподаткування (виробництвом, доходами, прибутком, майном, капіталом, землею, ресурсами тощо);

- яким має бути співвідношення між державними і місцевими податками.

Після цього можна формувати систему оподаткування, обґрунтувавши принципи її побудови та дотримуючись цих принципів.

Визначившись з сутністю податків та їхнім призначенням, доцільно коротко зупинитися на функціях, які виконують податки в ринкових умовах господарювання. Окремі економісти, більшість з яких є практиками, не звертають увагу на функції податків, або ігнорують ними, внаслідок чого допускають грубі прорахунки при формуванні системи оподаткування, так як сутність податків проявляється через їхні функції.

Будучи елементом фінансових відносин, податки безумовно виконують ті ж функції, що й фінанси, в іншому випадку це б суперечило законам діалектики. Висновки при цьому були б не науковими. Оскільки фінанси виконують розподільчу і контрольну функції, то, логічно, розподільча і контрольна функції будуть притаманні й податкам.

Суть розподільчої функції податків полягає в тому, що податки виступають інструментом розподілу вартості ВВП з метою формування централізованого фонду грошових коштів держави. Процес розподілу ВВП за допомогою податків є об'єктивним, оскільки він не залежить від волі особистостей чи суб'єкта влади. Тому суб'єкт влади змушений організувати таким чином розподільчі відносини, щоб у потрібний час за допомогою податків у необхідному обсязі можна було б забезпечити поступлення доходів у державну казну. Враховуючи цю об'єктивну необхідність держава має визначитися з видами податків, формами і методами їхньої мобілізації до бюджету та узаконити їх відповідними правовими актами. Таким чином, розподільча функція, будучи внутрішньою властивістю податків, матеріалізується у практичних способах їхньої мобілізації до бюджету. Процес розподілу повинен враховувати найважливіші чинники, різні аспекти і особливості впливу податкових відносин на всіх його учасників.

Метою розподілу ВВП за допомогою податків є формування централізованого фонду грошових коштів, який має відповідну величину (конкретну суму). Для того, щоб підкреслити мету податкових відносин кінцеве спрямування податків як за видами, так і за обсягом, необхідним для виконання нею повноважень, виділяють фіскальну функцію податків. Фіскальна функція відображає створення матеріальної основи функціонування держави. Саме за її допомогою частина вартості ВВП зосереджується у необхідному розмірі в централізованому фонді грошових коштів держави. Таким чином, фіскальна функція податків матеріалізується у конкретних видах податків та їхньому фізичному обсязі у доходах бюджету.

Контрольна функція податків полягає у забезпеченні контролю за правильним розподілом і перерозподілом ВВП і національного доходу у процесі податкових відносин. Мета цього контролю -- розподілити ВВП за допомогою податків так, щоб у визначений час та в необхідному обсязі до централізованого фонду грошових коштів держави поступили всі податки передбачені умовами розподілу. Контрольна функція податків матеріалізується і реалізується на практиці через податковий контроль.

Таким чином, податкові відносини завершуються формуванням доходів бюджету, хоч на цьому перерозподільчі процеси не завершуються, продовжуються. Тому механізм оподаткування є лише часткою, важливою складовою бюджетного механізму у цілому.

Всі три функції податків проявляються у єдності і виражають зміст податків з теоретичної точки зору. Завдання суб'єкта влади полягає у глибокому вивченні сутності податків, їхнього місця у перерозподільчих процесах з врахуванням об'єктивних економічних законів та закономірностей розвитку суспільства, функцій податків та їхньої реалізації за допомогою відповідних правових документів – законів. Якщо чинне законодавство буде відповідати теоретичним підвалинам, система оподаткування буде мати для економіки та держави будівничі властивості, якщо ні, то податки перетворюються у страшну руйнівну силу, наслідки дії якої важко уявити.

З теоретичної точки зору в економічній літературі відсутні єдині трактування як суті так і функцій податків, що негативно відзначається у розробці та реалізації податкової політики. Так, наприклад, окремі економісти не визнають контрольної функції податків, що на нашу думку не правильно, оскільки це не відповідає змісту податків.

Ряд економістів наділяють податки розподільчо-регулюючою функцією. На нашу думку, процес регулювання є складним і невід'ємним процесом розподілу, адже після закінчення розподілу всяке регулювання відсутнє. Тому особливо підкреслювати окремий бік розподілу у функціях недоцільно.

Особливу увагу хочеться звернути на пропозиції ряду економістів, що приписують податкам економічну, господарську (заборонну або обмежувальну), стимулюючу та іншу функції. Стосовно економічної функції можна зазначити, що приписування економічної категорії економічної функції просто не конкретно, оскільки крім словоблуддя нічим таке явище назвати не можна.

Наділення податків господарською або стимулюючою функціями повністю заперечує теоретичні положення щодо сутності та призначення податків, знаходиться у повному протиріччі з науково-обґрунтованими принципами оподаткування. У зв'язку з цим ми категорично відкидаємо такі функції як ненаукові і надумані, не властиві податкам.

У цілому сукупність податків і зборів (обов'язкових платежів) до бюджетів та до державних цільових фондів, що справляються у встановленому законами України порядку, становлять систему оподаткування. В економічній літературі деякі автори таке визначення приписують податковій системі, що на нашу думку не зовсім правильно.

Під податковою системою ми розуміємо систему оподаткування та сукупність органів, що забезпечують мобілізацію податків і обов'язкових платежів до бюджетів та державних цільових фондів. Податкова система будується та функціонує на основі наукових принципів, найбільш вдало які, на нашу думку, сформулював А. Крисоватий [1, 29-35]. До них відносяться: принцип вигоди та адміністративної зручності; принцип платоспроможності; принцип визначальної бази.

Становлення самостійної податкової системи України започатковано у 1991 році. Нині діюча податкова система функціонує на основі Закону України "Про систему оподаткування" прийнятого у 1994 році у редакції Закону від 14.12.1997 року та Закону України "Про державну податкову службу в Україні" від 4.12.1990 року в редакції Закону від 24.12.1993 року з послідовними змінами і доповненнями.

Згідно з чинним законодавством об'єктами оподаткування є доходи (прибуток), додана вартість продукції (робіт, послуг), вартість продукції (робіт, послуг), у тому числі митна або її натуральні показники, спеціальне використання природних ресурсів, майно юридичних і фізичних осіб та інші об'єкти, визначені законами України про оподаткування.

Система оподаткування в Україні включає два рівні: перший рівень – загальнодержавний, що включає 19 загальнодержавних податків і зборів (обов'язкових платежів), які справляються на всій території України; другий – місцевий, що включав 2 місцеві податки і 14 місцевих зборів.

Суттєву роль в ефективності податкової системи відіграють: структура податків, рівень їхніх ставок, перелік і принципи надання пільг, форми і методи контролю за сплатою податків. Щодо структури податків можна вважати її близькою до світових стандартів, за виключенням місцевих податків і зборів. Решта питань вимагають доопрацювання.

З самого початку в Україні при формуванні податкової системи була покладена ліберальна теорія моделі реформування економіки. Таким чином, податкова система базувалась не на індивідуальному фундаменті, який передбачав би врахування історичних умов, особливостей економічного розвитку країни, а звичайним копіюванням чужих податкових систем, відпрацьованих більше століття.

Слід зауважити, що українська економіка не могла і не була готова до прийняття такої податкової системи у зв'язку з об'єктивними і суб'єктивними

умовами (не порівнянність економіки України з господарством розвинутих країн за рівнем розвитку продуктивних сил, галузевую та організаційною структурою виробництва, ступенем розвитку ринкових механізмів господарювання і відкритості економіки, ціновими пропорціями, станом законодавства, правилами звітності, рівнем забезпеченості кадрами для роботи в ринкових умовах тощо), які не були враховані. Це зумовило суперечливість та неефективність сформованої податкової системи і податкової політики в Україні. Світовий досвід свідчить, що ефективною може бути тільки та податкова система, яка базується на власних засадах з врахування індивідуальних внутрішніх чинників, у зв'язку з чим серед розвинутих країн немає хоч би двох ідентичних податкових систем.

Враховуючи об'єктивні та суб'єктивні фактори, використовуючи узагальнення окремих економістів [2, 39-48], можна сформулювати такі основні особливості податкової системи України.

1. В Українській податковій політиці відсутня цілеспрямованість. Ми є свідками того, що постійно до податкової системи ставляться не властиві їй (суперечливі) вимоги: забезпечення фінансової стабілізації, стимулювання виробництва, вирівнювання умов господарювання різних господарюючих суб'єктів, подолання інфляції, активізації інноваційно-інвестиційної діяльності тощо, що робить її нелогічною. Причиною такого явища є відсутність соціально-економічної стратегії, яка могла б бути базою для розробки податкової політики.

2. Структура податкової системи неадекватна ринковій економіці. В Україні більшість податків сплачується юридичними особами, тоді як у розвинутих країнах – навпаки, основними платниками виступають фізичні особи. Протилежними є також співвідношення між прямими та непрямими податками (в Україні на користь непрямих податків, у розвинутих країнах – на користь прямих податків).

3. Для податкової системи України характерна велика кількість пільг (близько 200 тис. одиниць). Пільги надаються безсистемно, не тільки податковими законами, але й іншими неподатковими законами, постановами Кабінету Міністрів України, указами Президента (таких актів сьогодні є бл. 50).

4. Податкова система України характеризується нестабільністю, яка пов'язана з невідпрацюванням законів, поспішним їхнім прийняттям, відсутністю розрахунків, теоретичного обґрунтування, лобіюванням деяких неприйнятих положень окремими депутатськими групами і фракціями у парламенті. Останнім часом щорічно вноситься біля 100 змін до податкового законодавства, що вносить хаос у роботу господарюючих суб'єктів.

Таким чином, податкова система України потребує нагального реформування, спроба якого робиться у процесі підготовки нового Податкового кодексу.

В межах податкової системи чільне місце займає система оподаткування. В основу побудови такої системи мали б бути покладені відповідні критерії

А.Крисоватий сформулював наступні критерії, які, на нашу думку, заслуговують на увагу [3, 136]:

- критерій фіскальної достатності (задоволення інтересів держави);
- критерій економічної ефективності (задоволення інтересів платника податків);
- критерій соціальної справедливості (задоволення інтересів громадян – виборців);
- критерій стабільності;
- критерій гнучкості.

Використання цих критеріїв у оптимальному поєднанні може гармонізувати інтереси держави, платників податків, громадян на стабільній та гнучкій основі.

Діяльність держави у сфері встановлення, правового регламентування та організації справляння податків і податкових платежів називають податковою політикою. Податкова політика держави формується за певними принципами, що відображають її завдання.

Основні принципи оподаткування були сформульовані А. Смітом, до яких відносяться: загальність податків та їхня пропорційність доходу; визначеність; простота і зручність; ефективність стягнення податків.

Пізніше німецький вчений А. Вагнер розвинув принципи, започатковані А. Смітом і виділив такі як достатність і еластичність: достатність коштів для покриття витрат держави; здатність суспільно-громадської системи адаптуватися до державних потреб, народногосподарські (фінансово-політичні): належний вибір джерел податків, щоб якнайменше пригнічувати народне виробництво і краще здійснювати соціально-політичні цілі податку; комбінація сукупності податків у таку систему, яка забезпечила б, при можливому дотриманні етичних принципів управління, достатність надходжень і еластичність на випадок надзвичайних державних витрат; етичні: загальність податків; недоторканість особистої свободи при обкладанні і стягненні податків; розмірність обкладання з платоспроможністю; управлінські: визначеність оподаткування; зручність обкладання і стягнення для платників; дешевизна стягнення і мінімум податкового тягара. Вказані принципи визначали нейтральність податкової системи.

Не дивлячись на те, що названі принципи мають у різних країнах відмінні риси, пов'язані з різним трактуванням окремих понять, вони є такими, що сформовані світовою наукою і їм властивий загальний характер.

Доцільно було б ще привести узагальнення вітчизняних вчених про найважливіші принципи оподаткування, які укорінилися у Німеччині за часів Л.Ерхарда, зокрема: податки по можливості мінімальні, спрямовані на зниження податкового тягара; податки не можуть перешкоджати конкуренції, змінювати шанси будь-кого; податки відповідають структурній політиці; податки націлені на справедливий розподіл доходів; податкова система повинна будуватися на повазі до приватного життя людини (у зв'язку з оподаткуванням людині необхідно до мінімуму відкривати державі своє життя. Податковий працівник не має право нікому давати будь-які відомості щодо

платника податків. Дотримання комерційної таємниці гарантовано); податкова система виключає подвійне оподаткування; величина податків відповідає розміру державних послуг, включаючи захист людини і все, що громадян може отримати від держави [2, 18-20].

На основі аналізу загальних принципів оподаткування, сформульованих розвинутих світовою економічною думкою, вітчизняними економістами визначалися принципи формування податкової політики України. Серед організаційних принципів, якими слід керуватися при удосконаленні податкової системи і формування податкової політики Л. М. Шаблюк пропонує, на нашу думку обґрунтовано, виділити наступні: принцип множини податків; системність та внутрішня цілісність оподаткування; платоспроможність (податкоспроможність); рівнонапруженість; розумна достатність; стабільність; гнучкість; ефективність [2, 20].

Законом "Про систему оподаткування в Україні" визначені такі принципи системи оподаткування, як стимулювання підприємницької виробничої діяльності та інвестиційної активності, обов'язковість, рівнозначність, пропорційність, рівність, недопущення будь-яких проявів податкової дискримінації; соціальна справедливість, стабільність; економічна обґрунтованість; рівномірність сплати; компетенція; єдиний підхід; доступність. На нашу думку, серед цих принципів перший принцип відповідає суті та призначенню податків і створює організацію оподаткування.

Податковим методом формується переважна більшість доходів державної казни. У доходній частині бюджету вони відображаються у двох великих розділах: "Податкові надходження" і "Цільові фонди".

Перший розділ об'єднує шість груп податкових надходжень:

- податки на доходи, податки на прибуток, податки на збільшення ринкової вартості (прибутковий податок з громадян; фіксований податок на доходи фізичних осіб від підприємницької діяльності; податок на прибуток);
- податки на власність (періодичні податки на чисту вартість майна; податок з власників транспортних засобів);
- збори за використання природних ресурсів (збір за спеціальне використання лісових ресурсів та користування земельними ділянками лісового фонду; збір за спеціальне використання водних ресурсів; збір за користування надрами; збір за геологорозвідувальні роботи, виконувані за рахунок державного бюджету; плата за землю; плата за використання акваторії ділянок морського дна; плата за використання інших природних ресурсів);
- внутрішні податки на товари та послуги (податок на додану вартість; акцизний збір; податки на окремі види послуг; ліцензії на підприємницьку діяльність; плата за торговий патент на деякі види підприємницької діяльності);
- податки на міжнародну торгівлю та зовнішні операції (ввізні та виізні мито, кошти, отримані за вивчення консульських дій, інші надходження від зовнішньоекономічної діяльності);

– інші податки (місцеві податки і збори, надходження плати за надання послуг з оформлення документів на право в'їзду за кордон; податки, не віднесені до інших категорій, фіксований сільськогосподарський податок; єдиний податок на підприємницьку діяльність; збір на розвиток виноградарства, садівництва і хмелярства).

В останньому розділі “Цільові фонди” відображені поступлення коштів до кожного цільового фонду, встановленого чинним законодавством.

У результаті проведеного дослідження можна зробити наступні висновки.

1. Вітчизняну систему оподаткування доцільно формувати після вирішення таких питань:

- якою має бути форма взаємовідносин між платником податків та державою переважаюча (пряме і непряме оподаткування) і в яких співвідношеннях;

- яким має бути співвідношення між суб'єктами оподаткування, а саме, хто має платити більше податків, а хто -- менше і в яких пропорціях: багаті, середні, бідні; юридичні особи, фізичні особи;

- яким має бути співвідношення між об'єктами оподаткування (виробництвом, доходами, прибутком, майном, капіталом, землею, ресурсами тощо);

- яким має бути співвідношення між державними і місцевими податками.

2. Визначившись концептуально з моделлю оподаткування та місцем у розподільчих процесах, необхідно сформулювати її основні фундаментальні принципи. До таких принципів ми пропонуємо віднести: принцип множини податків; системність та внутрішня цілісність оподаткування; платоспроможність (податкоспроможність); рівнонапруженість; розумна достатність; стабільність; гнучкість; ефективність; стабільність; рівномірність сплати; компетенція; недопущення податкової дискримінації.

3. Теоретична модель системи оподаткування має пройти наукову експертизу, задовольняти інтереси усіх суб'єктів розподільчих процесів, бути апробованою, після чого впровадженою у практику. Без теоретичного обґрунтування жодних змін у систему оподаткування вносити недоцільно.

Список використаної літератури:

1. Крисоватий А. І. Оподаткування і ринок: умови та можливості поєднання: Монографія. –Тернопіль: Видавництво „Карп’юка”, 2000. - 246 с.

2. Шаблиста Л. М. Податки як засіб структурної перебудови економіки: Наукове видання. –К: Інститут економіки НАН України, 2000. - 217 с.

3. Крисоватий А. І. Теоретико-організаційні домінанти та практика реалізації податкової політики в Україні: Монографія. –Тернопіль: Карт-бланш, 2005. – 371 с.

4. Соколовська А. М. Податкова система держави: теорія і практика становлення. –К: Знання – Прес, 2004. – 454 с.

5. Мельник П. В. Розвиток податкової системи у перехідній економіці. – Ірпінь: Академія державної податкової служби України, 2001. – 362 с.